

Клуч на точни одговори – Државна матура 2009 година – македонски јазици и литература:

Забелешка:

- Одговорите на прашањата од отворен тип се прифаќаат како точни ако се со приближна формулација дадена во упатството за оценување.
- Вреднувањето на задачите од способноста Пишување се оценуваат според дадените критериуми за оценување на способноста Пишување преземени од Испитната програма.

ЛИТЕРАТУРА					
Задача број 1 Текстот е извадок од „Странецот”, од Албер Ками	цел број: 1, 4, 5, 9	1. под В 2. под А 3. под А 4. под Б 5. под Б	5 барања	Вкупно 5 поени, по 1 поен од секое прашање.	
Задача број 2 Текстот е извадок од „Странствувањето на Чајлд Харолд” од Џорџ Гордон Бајрон	цел број 1, 3, 6,7,9	1. на Шпанците/ на рицарството/ на минатото на шпанскиот народ /или препишано дообјаснување од извадокот 2. од деспотите и нивната дрска свита или цитат од извадокот 3. епитет 4. поема 5. романтизам	5 барања	Вкупно 5 поени, по 1 поен од секое прашање.	
Задача број 3 Текстот е извадок од „Пеколот” од Данте Алигиери	цел број: 8,7,6,	1. под А 2. под В 3. под Б 4. под Б 5. под Б	5 барања	Вкупно 5 поени, по 1 поен од секое прашање.	
Задача број 4 Текстот е извадок од драмата „Печалбари” од Антон Панов	цел број ; 7,1,2,3,	1. под Б 2. под Б 3. под А 4. под Б	4 барања	Вкупно 4 поени, по 1 поен од секое прашање.	
Задача број 5 Текстот е извадок од статијата на Крсте Петков Мисирков „За	цел број 1,2, 3,6	1. „За македонските работи” 2. Тој е основоположник на македонскиот литературен јазик 3. централното македонско наречје („централното	5 барања	Вкупно 5 поени, по 1 поен од секое прашање.	

македонските работи		македонско наречје или според текстот „ централното македонско т.е. велешко-прилепско-битолско-охридското наречје” 4. туѓите пропаганди или според текстот „ крај на злоупотребите на пропагандите”/ или и со напишано дообјаснување од извадокот (,целосно преземена соодветната реченица од извадокот.) 5. фонетски правопис			
Задача број 6 Текстот е песната „Нерези” од Гане Тодоровски	цел број 1,2, 5 , 4	1. под А 2. под В 3. под Б 4. под В 5. под В	5 барања	Вкупно 5 поени, по 1 поен од секое прашање.	
Задача број 7 Текстот е извадок од „Панонски легенди”	цел број: 8,9,4,2	1. животот и дејноста на Кирил и Методиј. 2. житија 3. Моравската мисија/мисија во Моравија 4. глаголица 5. Климент Охридски, Наум Охридски, Гораст	5 барања	Вкупно 5 поени, по 1 поен од секое прашање.	

ЈАЗИК

**Задачи од подрачјето
Јазик**
задача број ;
8, 9,10,11,12,13,14,15,
16,17

8. под А
9. под В
10. под В
11. под А
12. под Б
13. под Б
14. под Б
15. под В
16. под Б.
17. под Б.

10 барања

Вкупно 10 поени,
по 1 поен од секое
прашање.

ПИШУВАЊЕ

<p>Задача број 18. Текст на тема „ <i>Толеранцијата и</i> <i>разбирањето –</i> <i>значајни фактори на</i> <i>современата</i> <i>цивилизација”.</i></p>	<p>цел број 4 , 2</p>	<p>Се употребуваат критериумите за оценување на способноста Пишување преземени од Испитната програма. Се почитуваат 3 генерални критериуми: -почитување на темата - почитување на формата - почитување на бројот на зборовите (границата на бројот на зборовите за секој текст го определува претседателот или главниот оценувач , лидерите на група оценувачи за конкретна испитна сесија Јазик – 4 поени Композиција – 4 поени Содржина -5 поени Не се одземаат поени ако текстот има : 280 – 420 збора Се одзема 1 поен од критериум композиција ако текстот има : 250-450 збора Текстот не се прегледува доколку има помалку од 250 збора односно повеќе од 450.</p>	<p>3 барања</p>	<p>Вкупно поени 13</p>
<p>Задача број 19 Текст <i>Извештај</i> за хуманитарна акција посветена на крводарителство</p>	<p>цел број 2,3</p>	<p>Се употребуваат критериумите за оценување на способноста пишување преземени од Испитната програма. Се почитуваат 3 генерални критериуми: -почитување на темата - почитување на формата - почитување на бројот на зборовите (границата на бројот на зборовите за секој текст го определува претседателот или главниот оценувач , лидерите на група оценувачи) Јазик – 4 поени Композиција – 4 поени Содржина -5 поени Не се одземаат поени ако текстот има :</p>	<p>барања 3</p>	<p>Вкупно 13 поени</p>

		<p>90-160 збора Се одзема 1 поен од критериум композиција ако текстот има :</p> <p>80-170 збора Текстот не се прегледува доколку има помалку од 80 збора односно повеќе од 170 зборови.</p> <p>- Се прифаќа формата на извештај или проширена вест.</p> <p>Извештајот /проширената вест може да е потпишана (именувана од кого е) , но не мора.</p> <p>Доколку се употребени формулациите : Ве известуваме , Ви соопштуваме се одземаат 4 бода од критериумот композиција.</p>		
--	--	---	--	--

Критериуми за оценување на способноста ПиШување

- Кандидатот го губи правото да биде оценуван според предвидените критериуми за способноста пиШување доколку содржината на текстовите не соодветствува на зададената тема.
- Кандидатот го губи правото да биде оценуван според предвидените критериуми за способноста пиШување доколку напишаниот текст за практична намена не ја задоволува бараната форма.
- Кандидатот го губи правото да биде оценуван според предвидените критериуми за способноста пиШување доколку во напишаниот текст има повеќе или помалку зборови од предвидениот број на зборови дадени во Упатството за оценување за конкретната испитна година.

Критериуми за оценување	Индикатори за критериумите	Задача на оценувачот
<p>1. Јазик - вкупно 4 бода</p> <p>правопис - 1 интерпункција - 1 синтакса - 1 лексика - 1</p>	<p>1. Правопис: - употреба на мала и голема буква; - слеано и разделно пишување на зборовите; - пренесување на зборовите;</p> <p>2. Интерпункција - правилна употреба на интерпункциски знаци</p> <p>3. Синтакса - правилна синтаксичка композиција на реченицата и нејзина функционална употреба</p> <p>4. Лексика - богата лексика и соодветен јазичен стил</p>	<p>Оценувачот треба внимателно:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да ги открие и класифицира грешките во текстот според даденото појаснување - да ја одреди тежината и повторливоста на грешките (повторливост - постојано се повторуваат исти грешки пр: идеа наместо идеја); повторената грешка се брои еднаш - да ја процени правилната синтаксичка композиција на реченицата (правилен реченичен зборед; употреба на соодветни сврзници; правилен реченичен ред на дел -реченица во сложени реченици) - богата лексика означува: употреба на различни зборови, фрази, интернационализми и нивна соодветна употреба
<p>2. Композиција на текст - вкупно 4 бода</p>	<p>Во текстот јасно се издвојуваат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вовед - главен дел - заклучок 2 поени - параграфско средување со сврзувачки реченици 1 поен - почитување на границата на предвидениот број на зборови 1 поен 	<p>Оценувачот треба внимателно:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да ја утврди присутноста на трите дела на композицијата; - да ја оцени поврзаноста и следственоста на деловите - да го оцени параграфското средување на текстот со процена за присуството на сврзувачките реченици; - да утврди дали е употребен дозволеният број зборови.

3. Содржина - вкупно 5 бода	Во текстот се чита: - развој на темата со идеи, аргументи, факти 2 поени - јасно искажани, поврзани и критички мисли за темата 1 поен - целосно разбирање на темата со создавање на текст кој соодвествува на поставените барања 2 поени	Оценувачот треба внимателно: - да го оцени разбирањето на темата и нејзиниот развој во текстот. - да ја оцени содржината на деловите од композицијата; - да ги оцени презентираниите факти, идеи, прашањата и одговорите во дадениот текст
--	--	--

ЧИТАЊЕ					
број на испитна задача во тест книшката	број на цел која се проверува	појаснување со точни одговори	барања	поени	забелешки од оценувачот
задача број 20 1. текст „Најзначајните светски тајни служби“	цел број: 1 ; 4; 5;	1. под Б 2. под В. 3. под В 4. под Б 5 под А 6. под А	6 барања	Вкупно 6 поени, по 1 поен од секое прашање.	
задача број 21 2. текст „Нобеловите награди во рацете на најуспешните“	цел број: 1, 2,4,5,	1. Стокхолм / Стокхолм и Осло 2. Шведскиот крал Карл Густав XVI / крал Карл Густав XVI 3. Јоичиро Намбу, Макото Кобојоши и Тошхихиде Масакава 4. Жан Мари ле Клезлио (Jean Marie Le Clezio) 5. во Осло 6. Алфред Нобел	6 барања	Вкупно 6 поени, по 1 поен од секое прашање.	
задача број 22 3. текст „Право на рамноправност и еднаквост“	цел број: 1,2, 5, 6,	1. под В 2. под Б 3. под Б 4. под А 5. под В 6. под А	6 барања	Вкупно 6 поени, по 1 поен од секое прашање.	

<p>задача број 23 4.текст „Основање на градот Охрид”</p>	<p>цел број: 1,2,4 5 ,7</p>	<p>1. неолит 2. Халштански 3. “Требениште”, “Вајтос”, “Дебој”, “Лихнид” 4. Десарети 5. Дарови врзани за култот на мртвите 6. Големиот театар</p>	<p>6 барања</p>	<p>Вкупно 6 поени, по 1 поен од секое прашање.</p>	
<p>задача број 24 5.текст „Јаглехидратната диета може да предизвика губење на меморијата”</p>	<p>цел број: 1,3,4</p>	<p>1. под Б 2. под В 3. под А 4. под Б 5. под Б 6. под В</p>	<p>6 барања</p>	<p>Вкупно 6 поени, по 1 поен од секое прашање.</p>	